

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Bakanlar Kurulu Sunumu

Erdem Başçı

Başkan

Nisan 2011

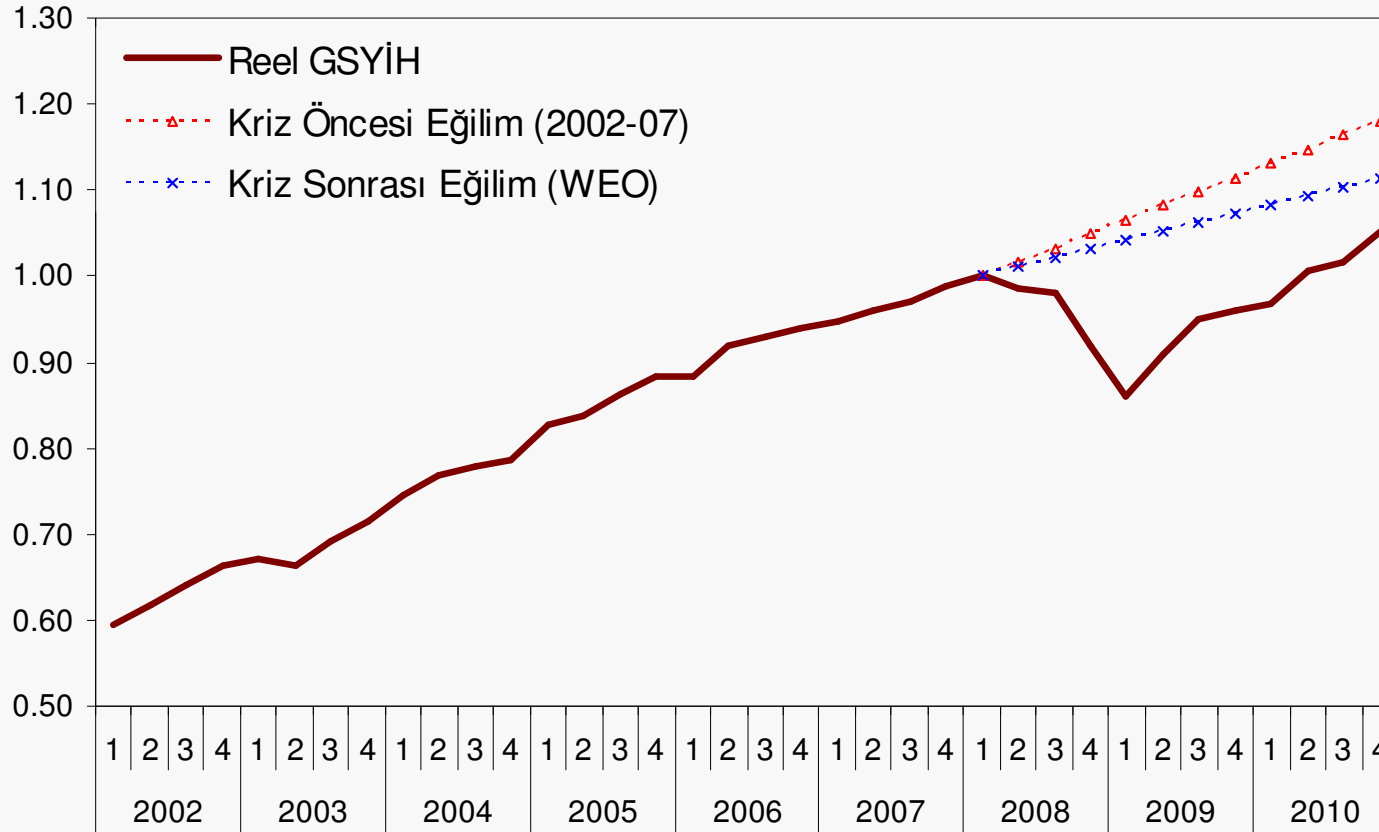
Sunum Planı

- I. Küresel Kriz Sonrasında Toparlanma**
- II. Kriz Sonrasında Para Politikaları**
- III. Uygulanan Politikaların Sonuçları**
- IV. Küresel Riskler**

I. Küresel Kriz Sonrasında Toparlanma

Potansiyel Büyüme ve Çıktı Açığı: Türkiye

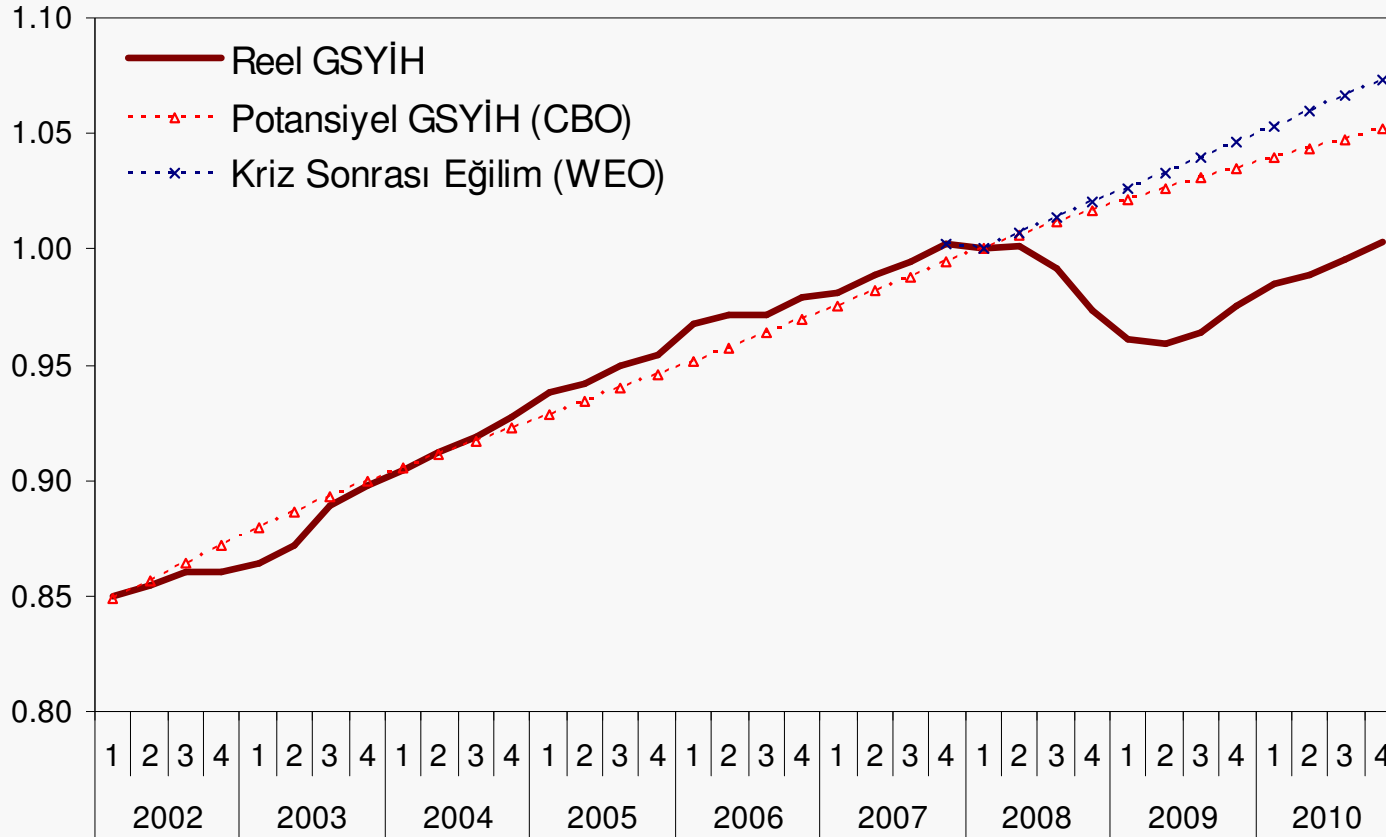
Türkiye’de Potansiyel Büyüme ve Çıktı Açığı
(doğal logaritma, mevsimsellikten arındırılmış, 2008 Ç1=1)

Kaynak: IMF-WEO, TÜİK, TCMB

Potansiyel Büyüme ve Çıktı Açığı: ABD

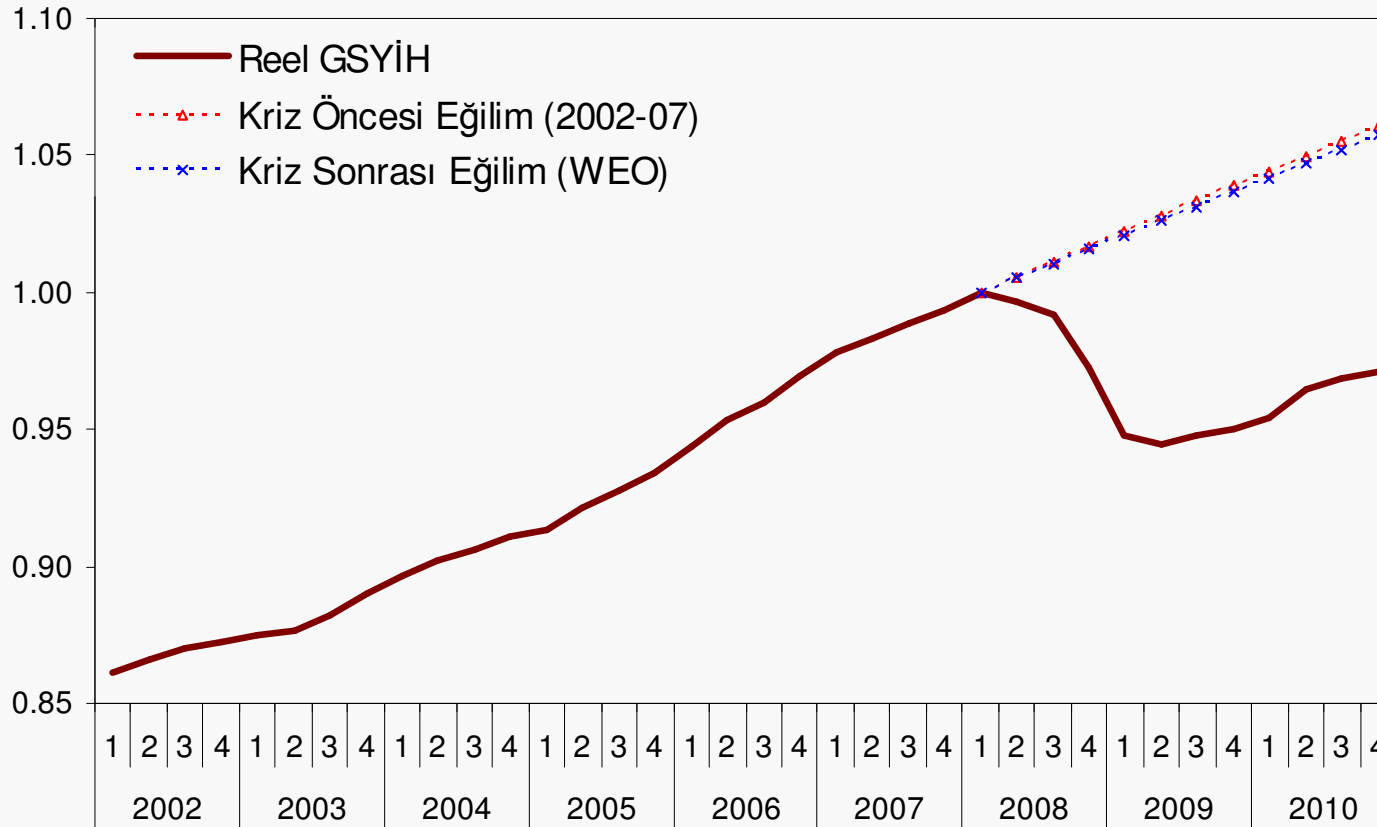
ABD'de Potansiyel Büyüme ve Çıktı Açığı
(doğal logaritma, mevsimsellikten arındırılmış, 2008 Ç1=1)

Kaynak: CBO, IMF-WEO, TCMB

Potansiyel Büyüme ve Çıktı Açığı: AB

Avrupa Birliğinde Potansiyel Büyüme ve Çıktı Açığı
(doğal logaritma, mevsimsellikten arındırılmış, 2008 Ç1=1)

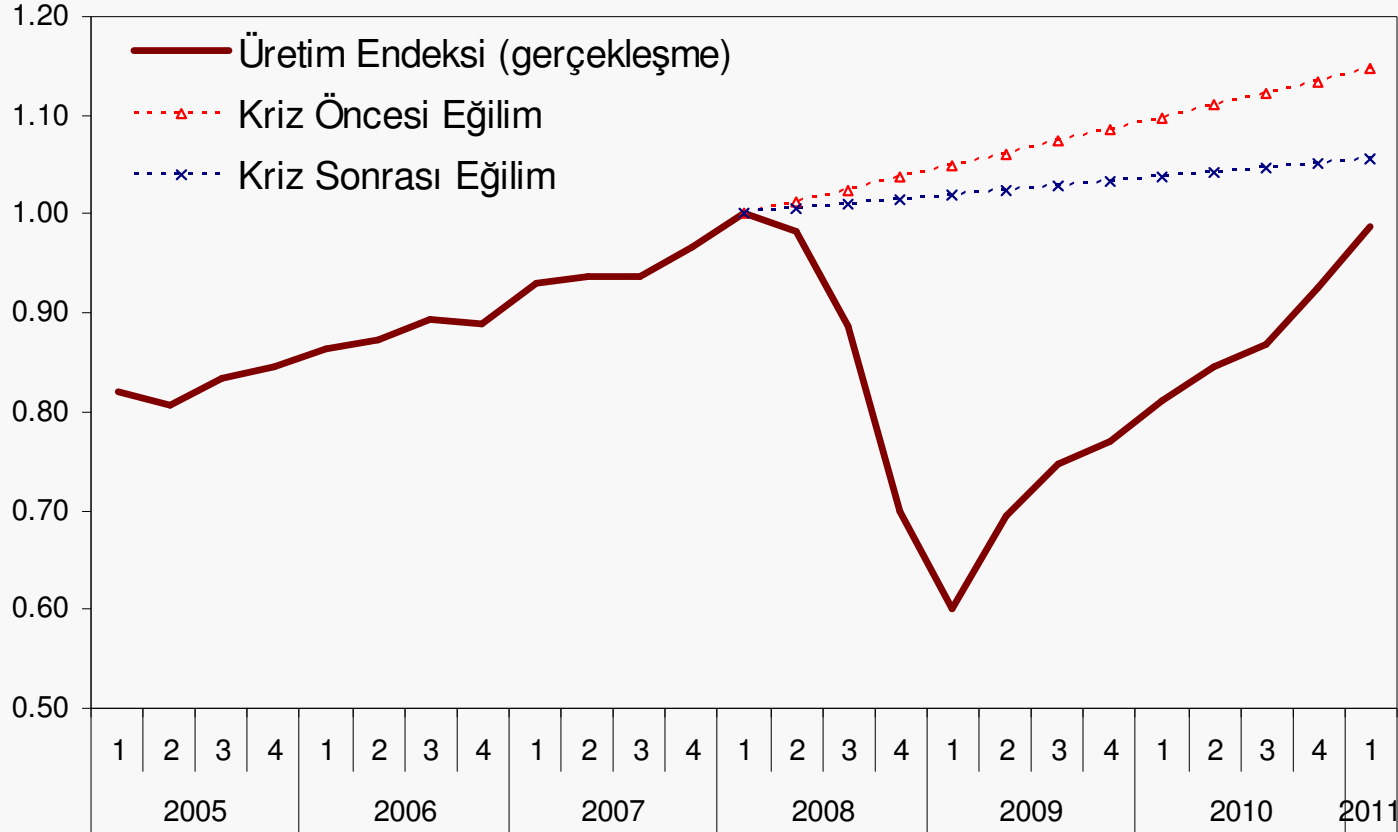

Kaynak: Eurostat, IMF-WEO, TCMB

Dış Piyasaya Yönelik Üretim: Türkiye

Çıktı Açığı ve Potansiyel Büyüme

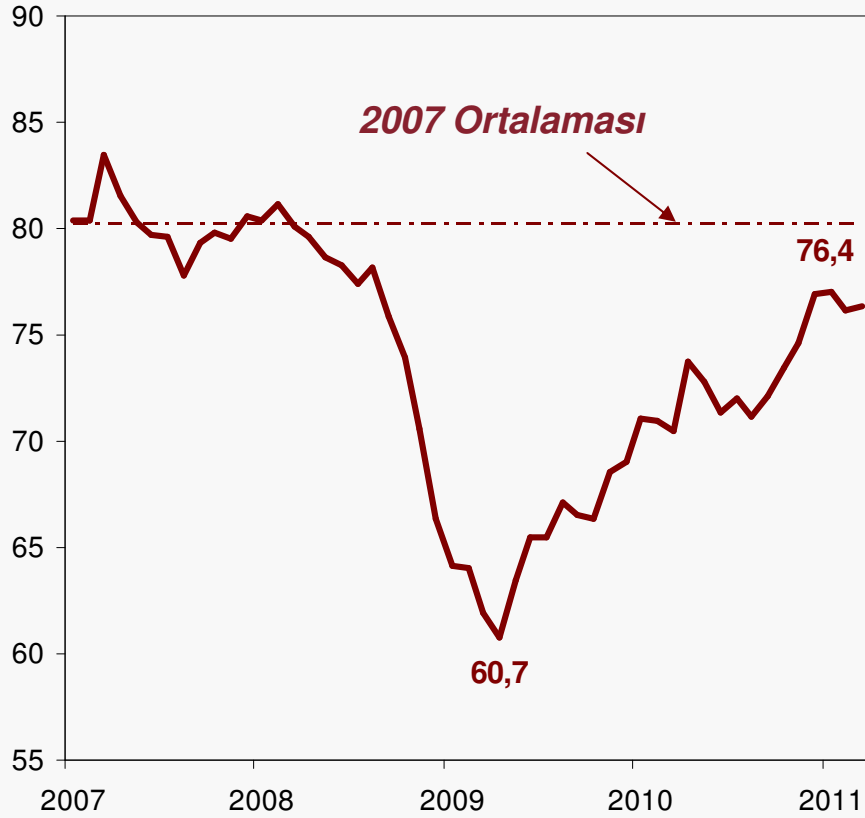
(Dış piyasaya yönelik üretim yapan sektörler, doğal logaritma, 2008 Ç1=1)

Kaynak: TÜİK, TCMB

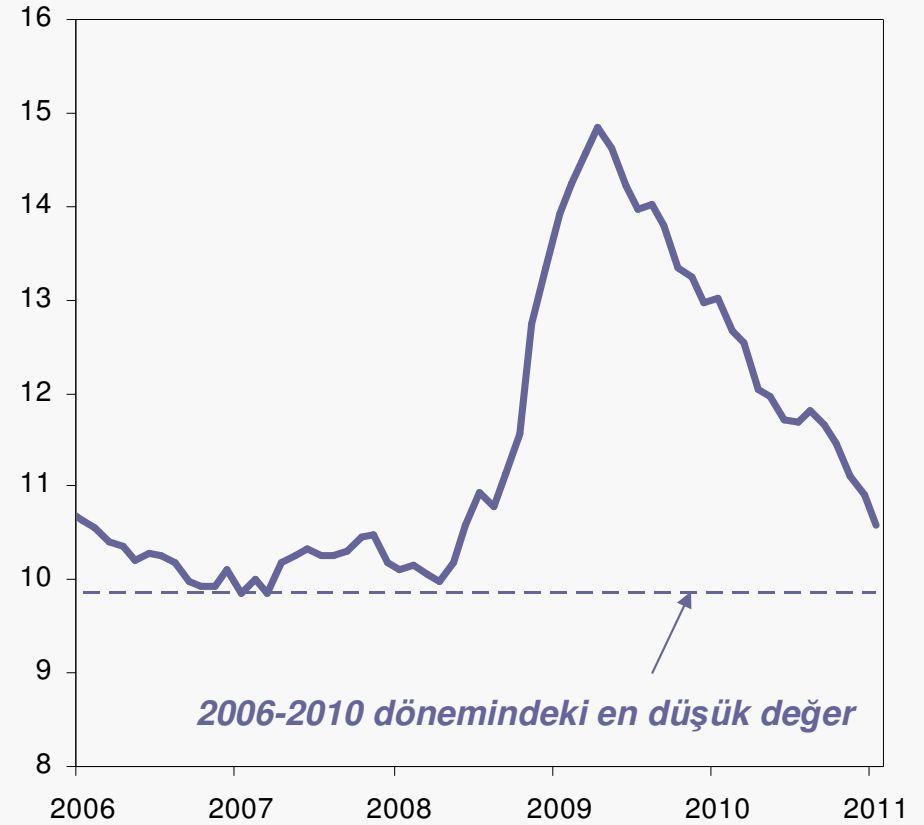
Kapasite Kullanımı ve İşsizlik Açığı: Türkiye

Kapasite Kullanım Oranı*
(yüzde)

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

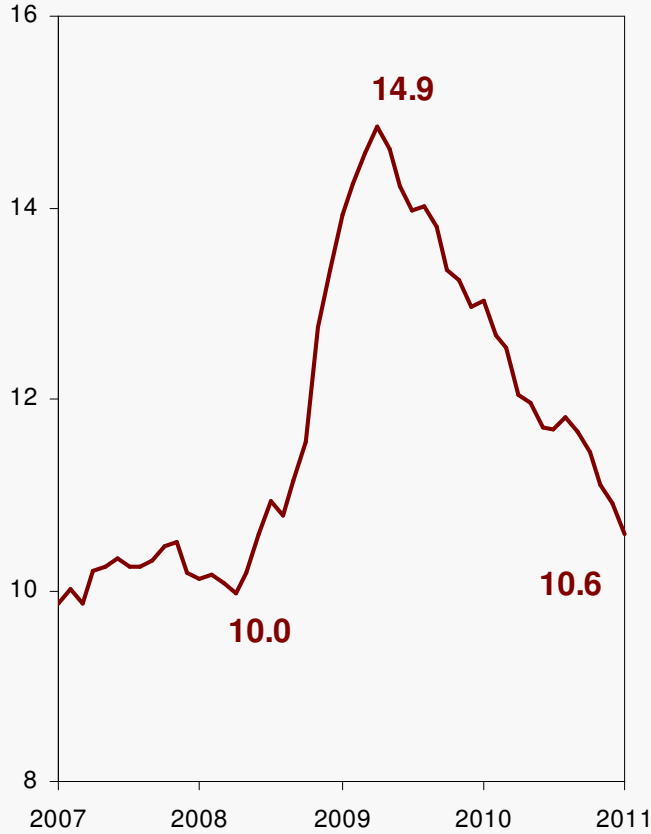
İşsizlik Oranı*
(yüzde)

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

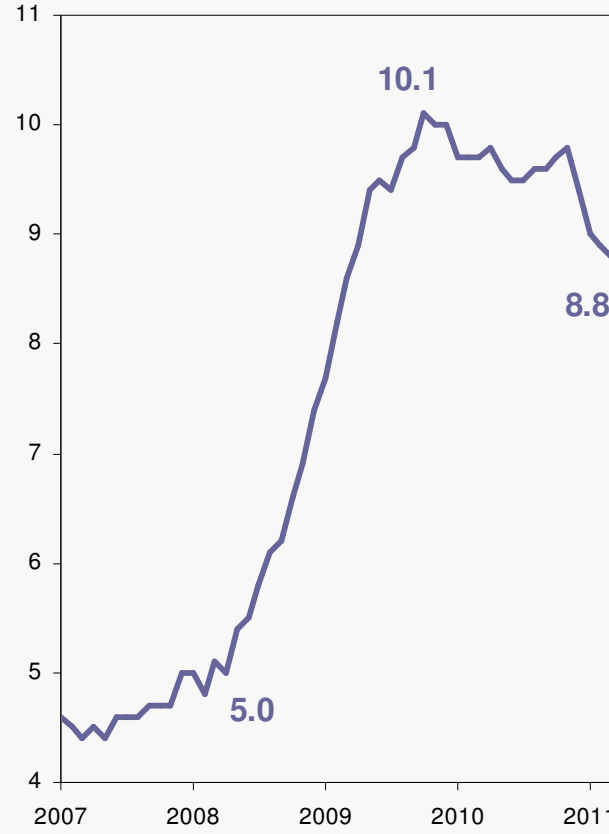
İşsizlik Oranları

Türkiye'de İşsizlik Oranları*
(yüzde)

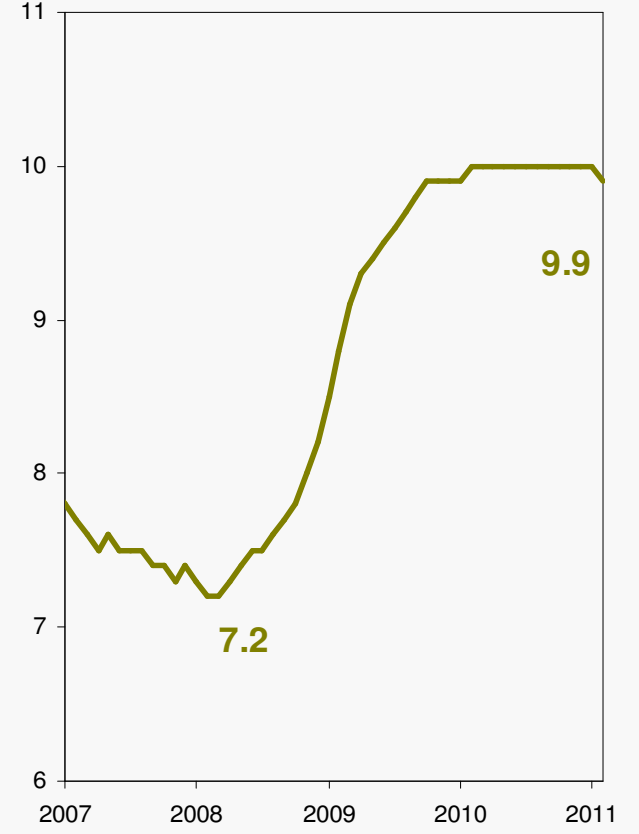
*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

ABD'de İşsizlik Oranları*
(yüzde)

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: BLS, TCMB

Euro Bölgesinde İşsizlik Oranları*
(yüzde)

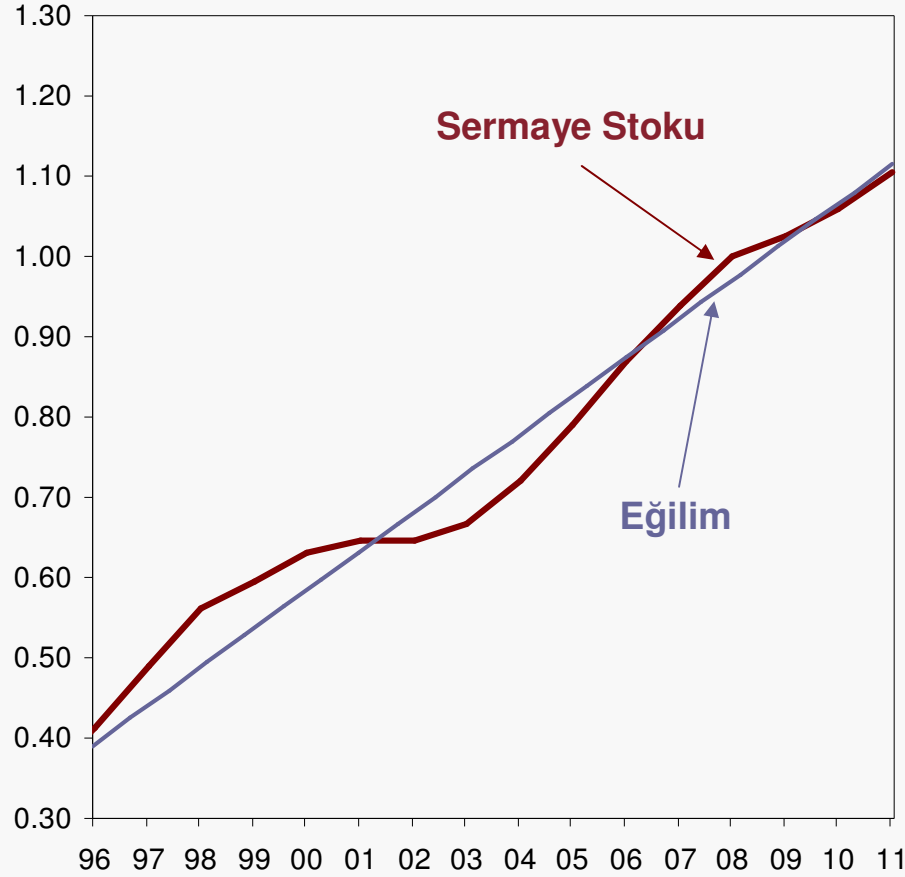

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: Eurostat, TCMB

Potansiyel Üretim: Sermaye ve İşgücü

Sermaye Stoku

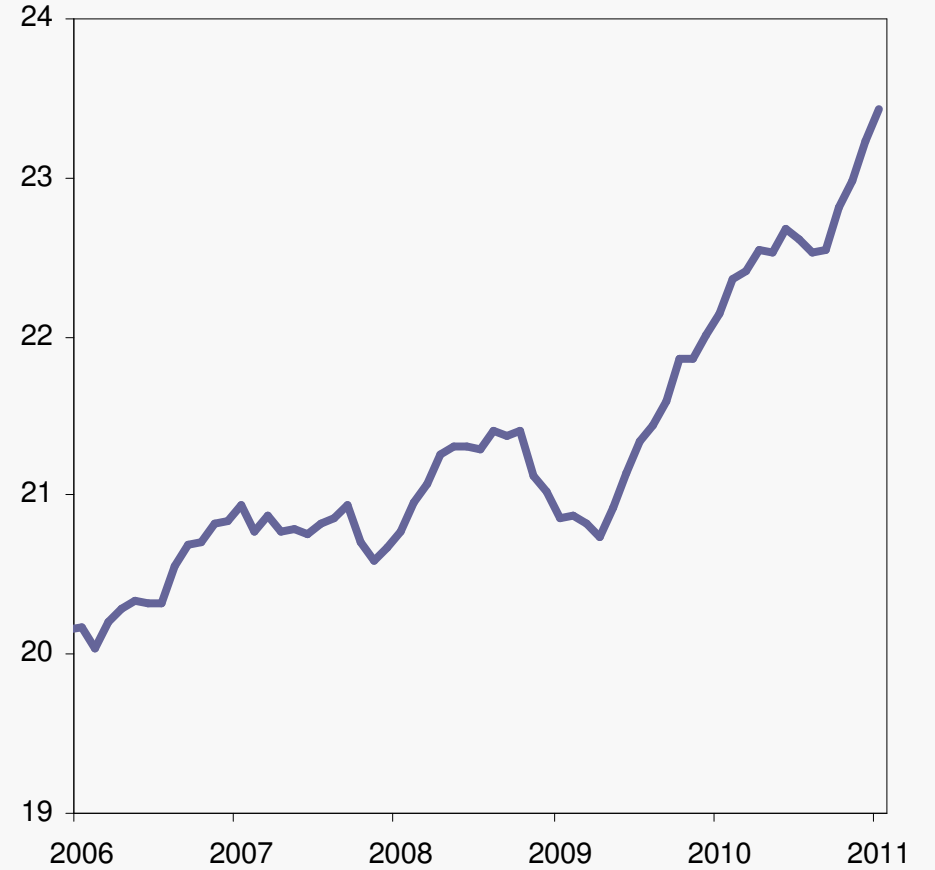
(sabit fiyatlarla, doğal logaritma, 2008=1)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Toplam İstihdam*

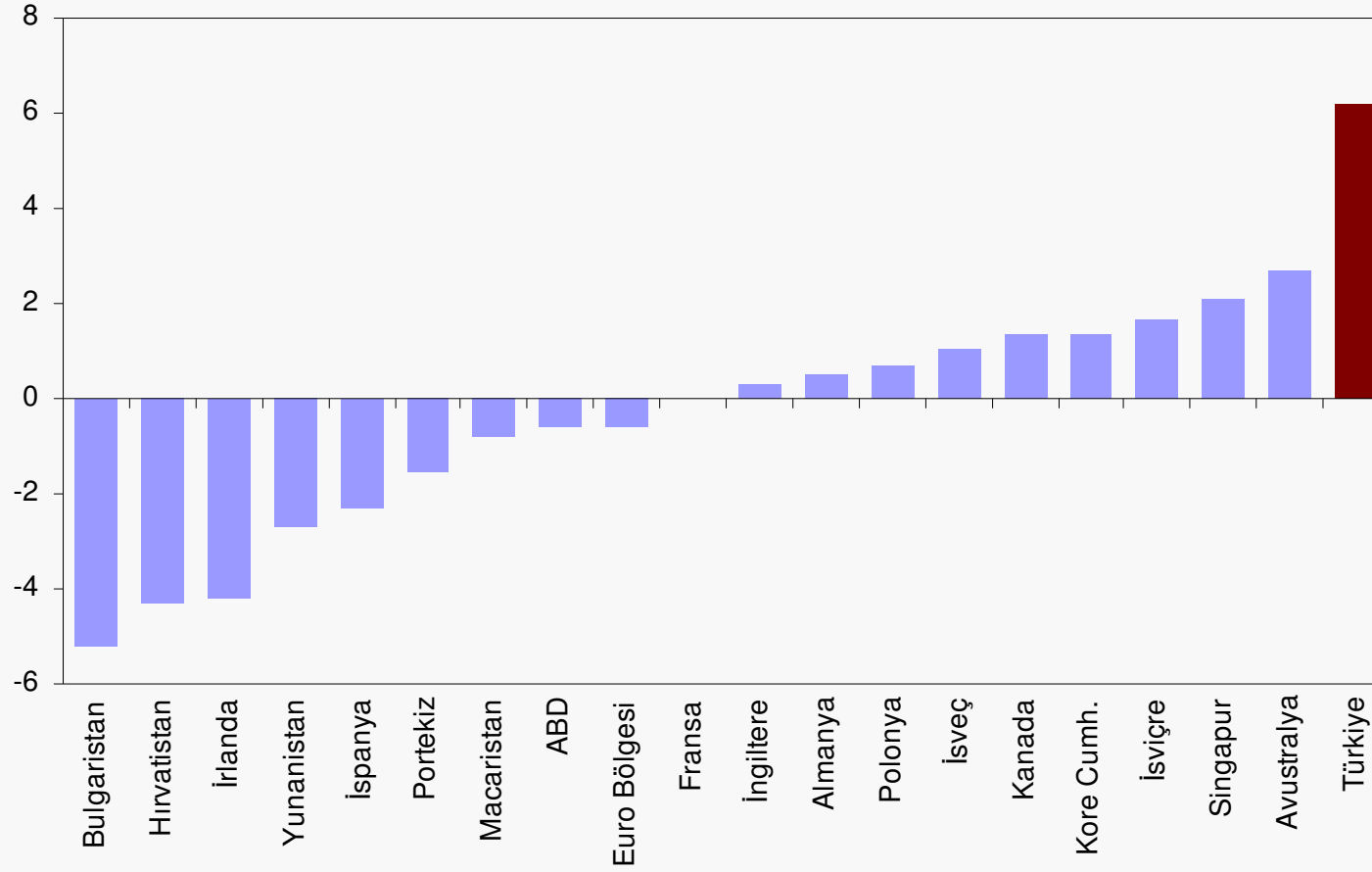
(milyon kişi)

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

İstihdam Artışı

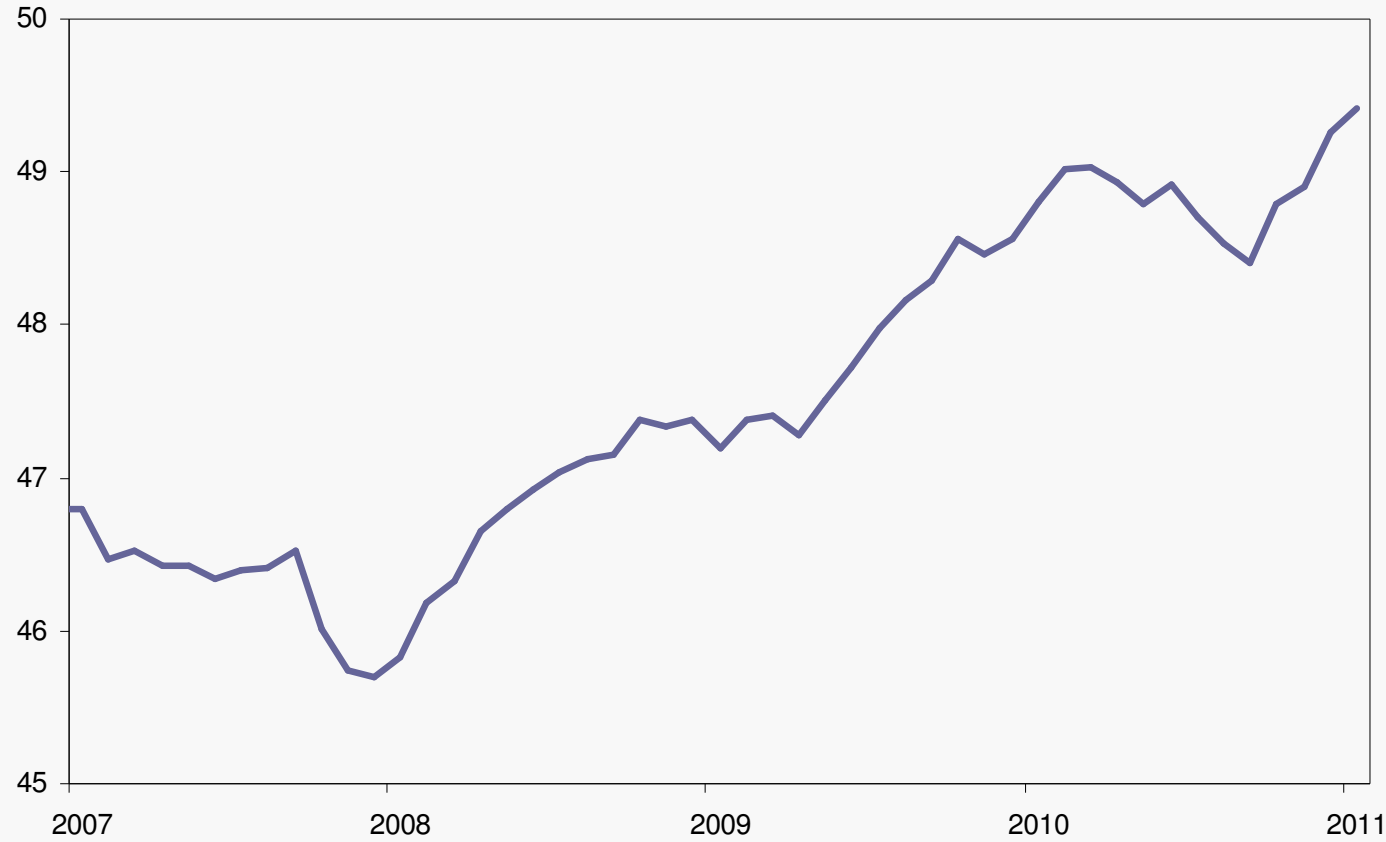
Türkiye ve Dünyada İstihdam Değişimi (2010, yüzde)

Kaynak: BIS, IMF, TCMB

İşgücüne Katılım

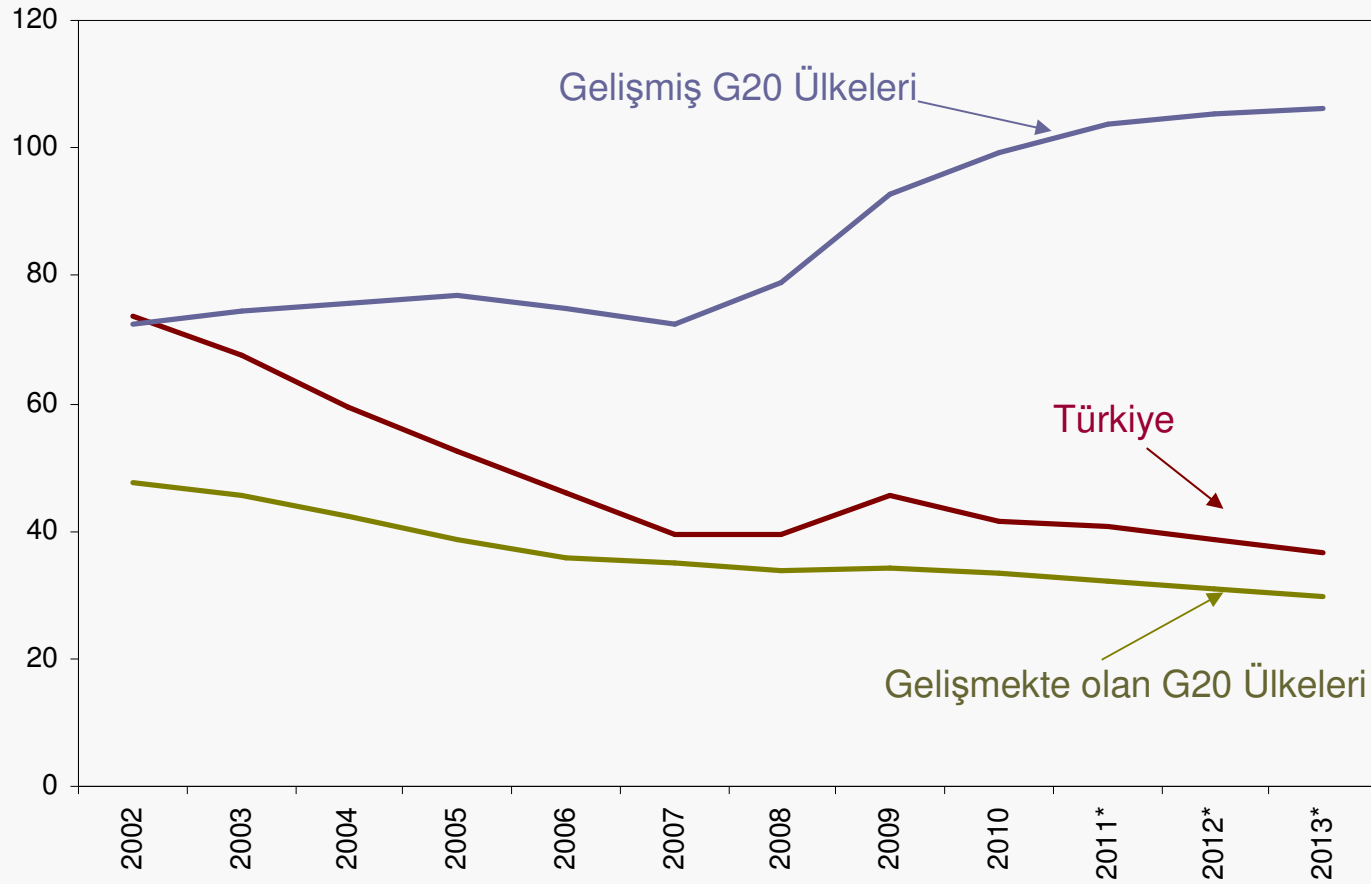
İşgücüne Katılım Oranı* (yüzde)

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Kamu Borcu

Türkiye’de ve G20 Ülkelerinde Kamu Borcu
(GSYİH’ye oranı, yüzde)

*Tahmin

Kaynak: IMF, Hazine Müsteşarlığı, TCMB

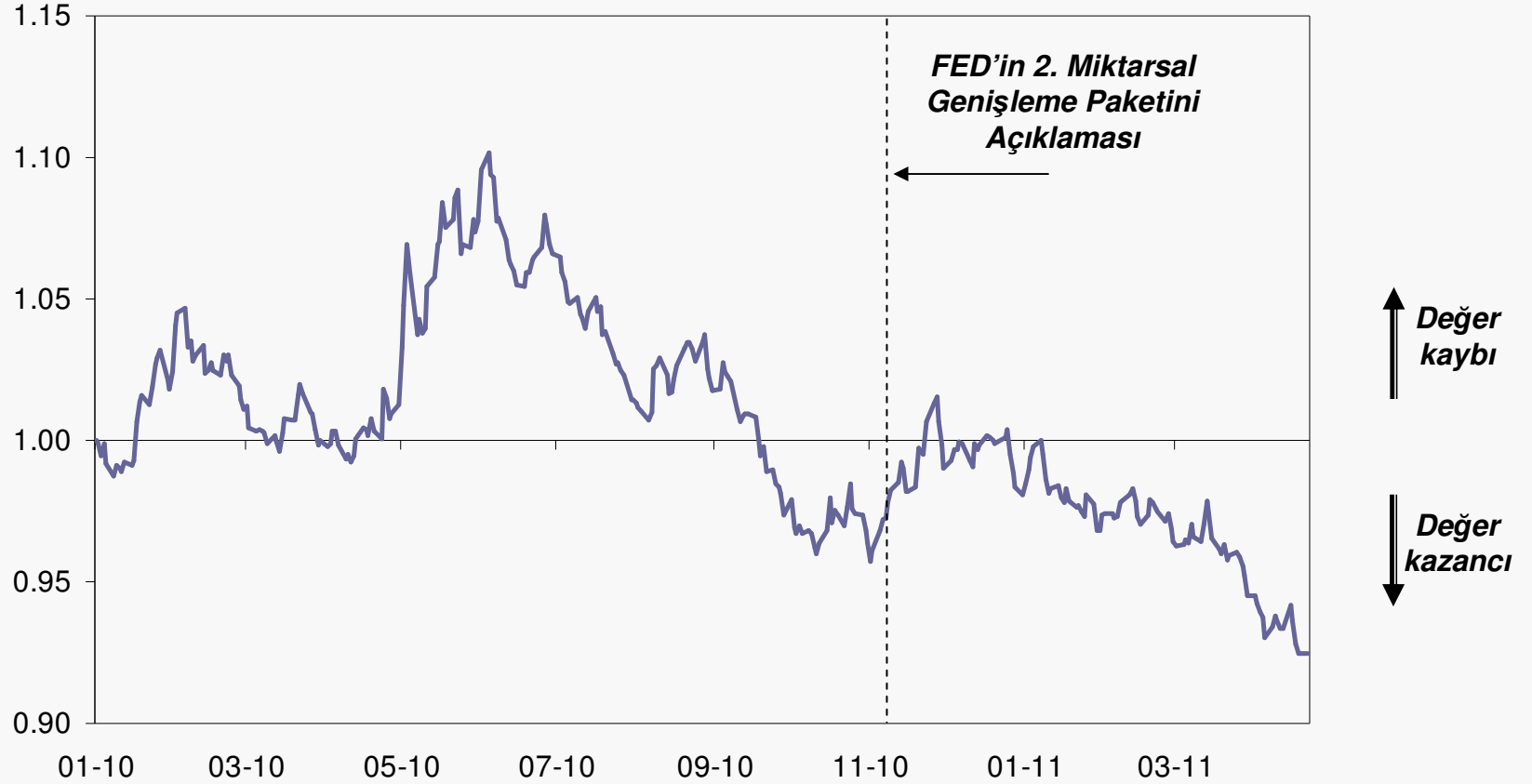
II. Kriz Sonrasında Para Politikaları

Miktarsal Genişleme - Miktarsal Sıkılaştırma

- Dünyanın önde gelen ekonomilerinde iktisadi faaliyette durgunluk ve artan ülke riskleri nedeniyle süregelen miktarsal genişleme, merkez bankalarının bilançolarında daha önce benzeri görülmemiş artışlara neden olmuştur.
- Çok büyük miktarlarda sermaye girişleriyle karşı karşıya kalan bazı gelişmekte olan ülkeler, finansal riskleri azaltıcı miktarsal sıkılaştırmaya, hatta sermaye akımlarına yönelik önlemlere başvurmuşlardır.
- Türkiye de miktarsal sıkılaştırma (MS) uygulamasını, Nisan-Kasım 2010'da izlediği çıkış stratejisi (MS1) ve Kasım 2010'dan sonra zorunlu karşılık oranlarında yaptığı artışlarla (MS2) başlatmıştır.

Değerlenme Baskısı

ABD Dolarının Gelişmekte Olan Ülke Para Birimleri Karşısındaki Değeri* (4 Ocak 2010=1)

*GOÜ ortalaması Brezilya, Çek Cumhuriyeti, Endonezya, Güney Afrika, Kore Cumhuriyeti, Kolombiya, Macaristan, Meksika, Polonya ve Şili para birimlerinin ortalamaları alınarak hesaplanmıştır.

Kaynak: Bloomberg, TCMB

İki Farklı Yaklaşım

- **Yaklaşım 1:** Faiz artırımları ile parasal sıkılaştırmaya gidilirken, sermaye akımlarına yönelik önlemlerle sermaye girişleri kısıtlanmaya çalışılır. (Brezilya, Kore Cumhuriyeti)
- **Yaklaşım 2:** Kısa vadeli faiz oranlarının düzeyi gelişmiş ülkelere mümkün olduğunca yakın tutulurken, yurt içi kredilerin ve iç talebin daha kontrollü bir şekilde büyümesini sağlamak amacıyla faiz dışı önlemlere başvurulur. (Türkiye)

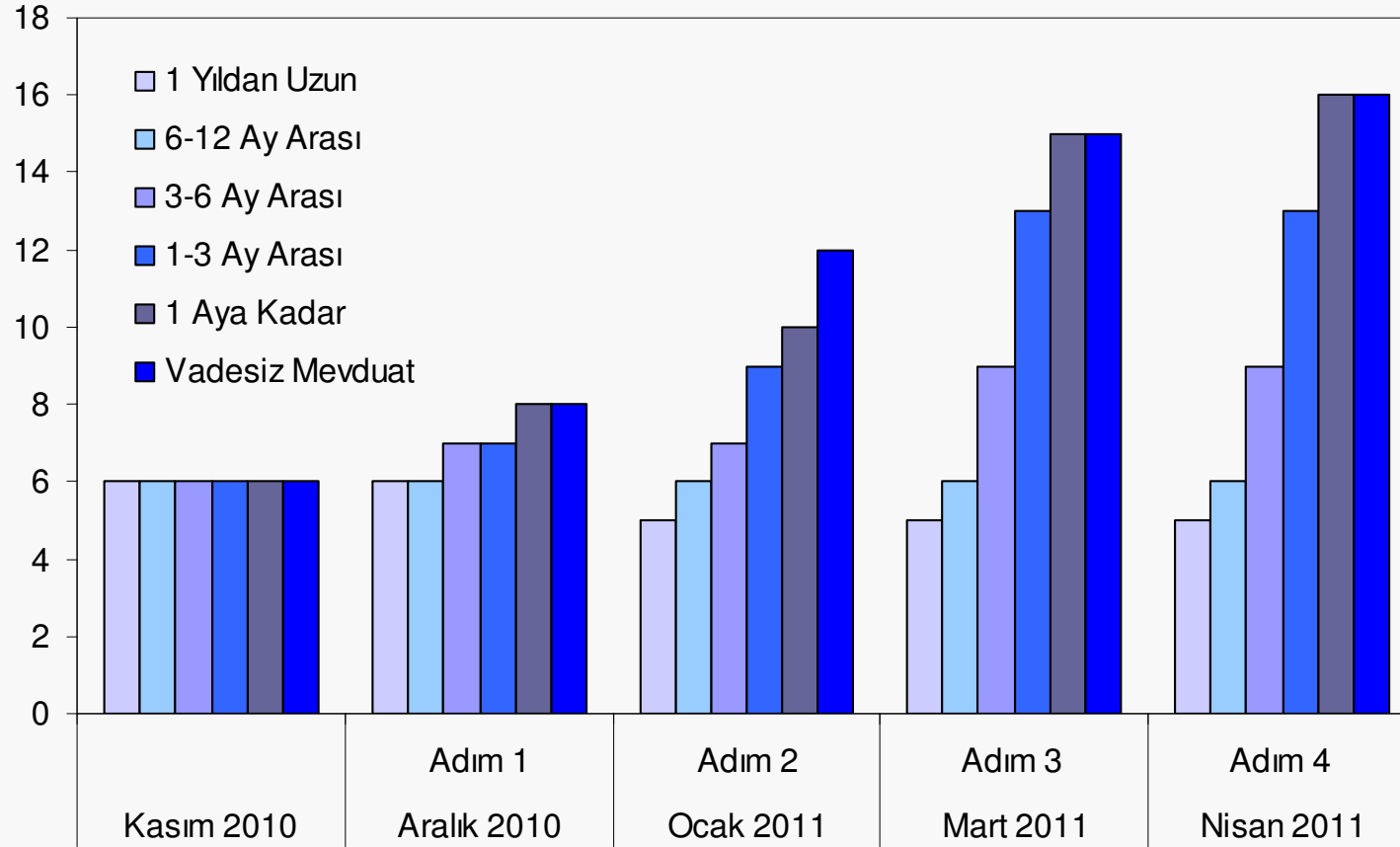
Yeni Politika Bileşimi: Türkiye

Daha düşük bir politika faizi, daha yüksek zorunlu karşılık oranları ve daha geniş bir faiz oranı koridoru

- Benimsediğimiz bu çerçeve, özünde geleneksel enflasyon hedeflemesi çerçevesinden çok da farklı değildir.
- Tek fark, önceden politika aracımız bir haftalık repo faiz oranı iken mevcut durumda politika aracı olarak bir “politika bileşimi” kullanıyor olmamızdır.
- Hem enflasyonla hem de makro-finansal risklerle baş edebilmek için elimizdeki araçları doğru bileşimle kullanmayı hedeflemekteyiz.
- Bu çerçevedeki para politikası duruşu, yalnızca politika faiz oranlarının seyri ile değil, tüm politika araçlarının bileşimiyle belirlenmektedir.

Faiz Dışı Araç Olarak Zorunlu Karşılıklar

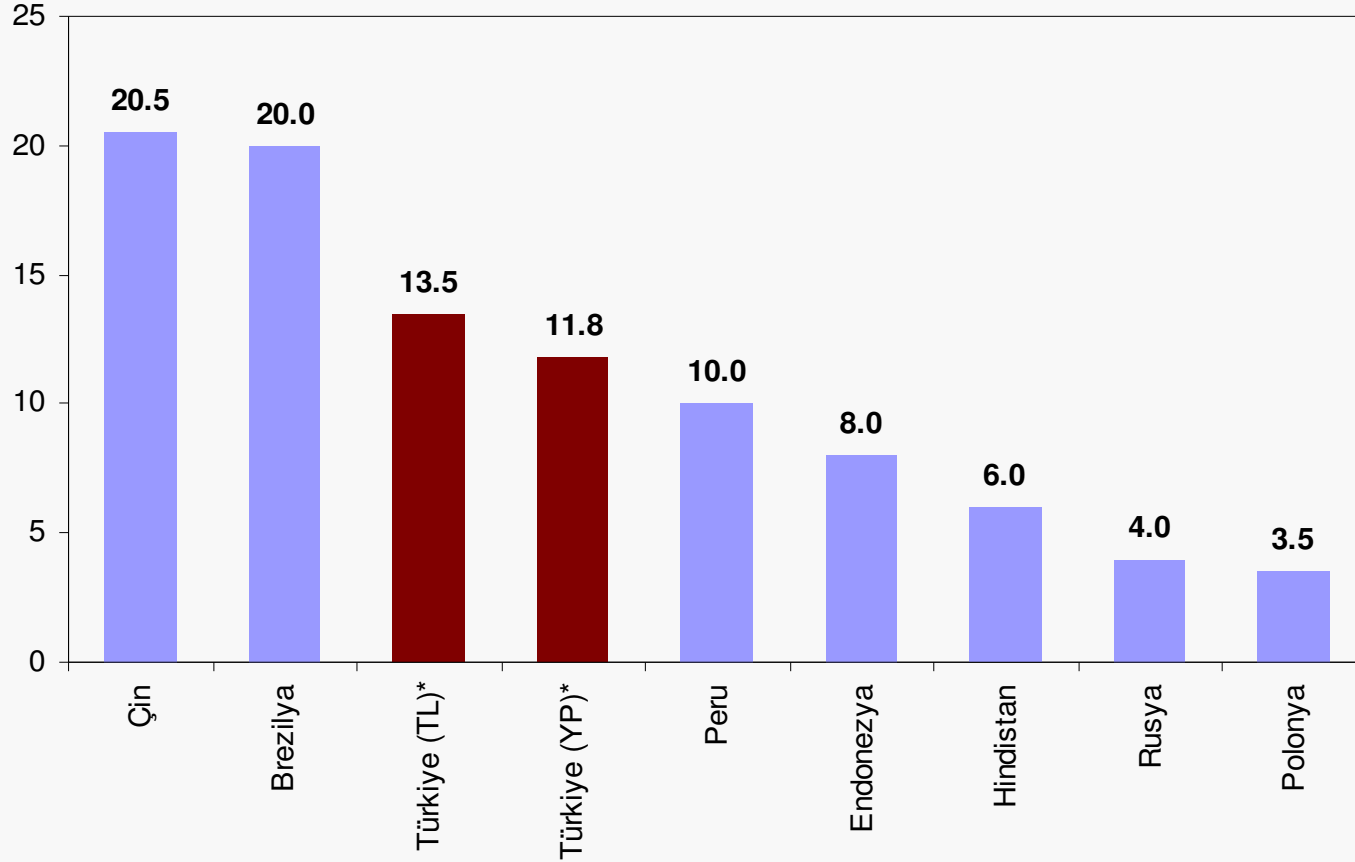
Zorunlu Karşılık Oranları (yüzde)

Kaynak: TCMB

Faiz Dışı Araç Olarak Zorunlu Karşılıklar

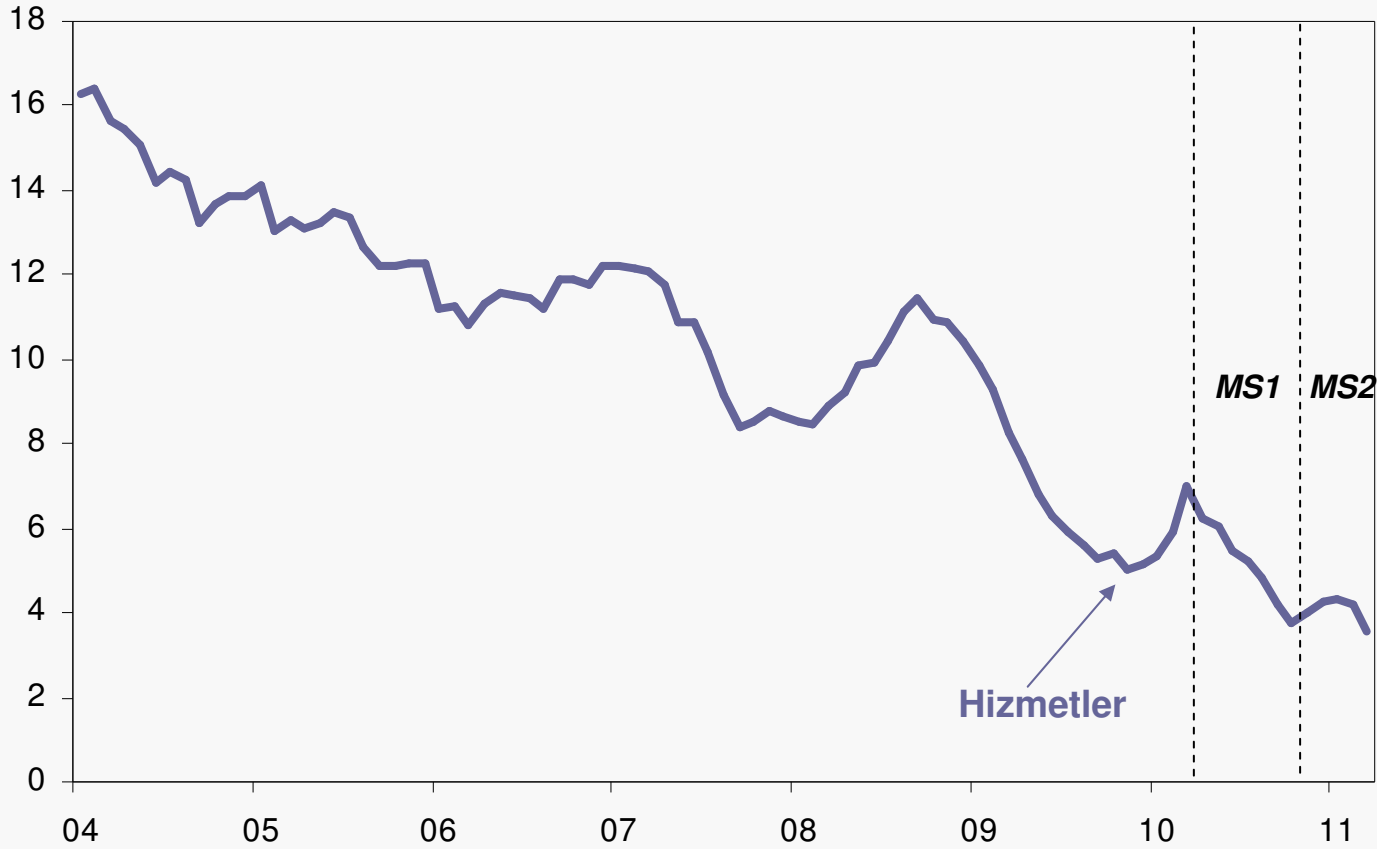
Zorunlu Karşılık Oranları (yüzde)

* Ağırlıklı ortalama değerler
Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Enflasyonun Miktarsal Sıkılaştırmayla (MS) Aşağı Çekilmesi

Hizmet Fiyatları
(yıllık değişim, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Mal Fiyatları

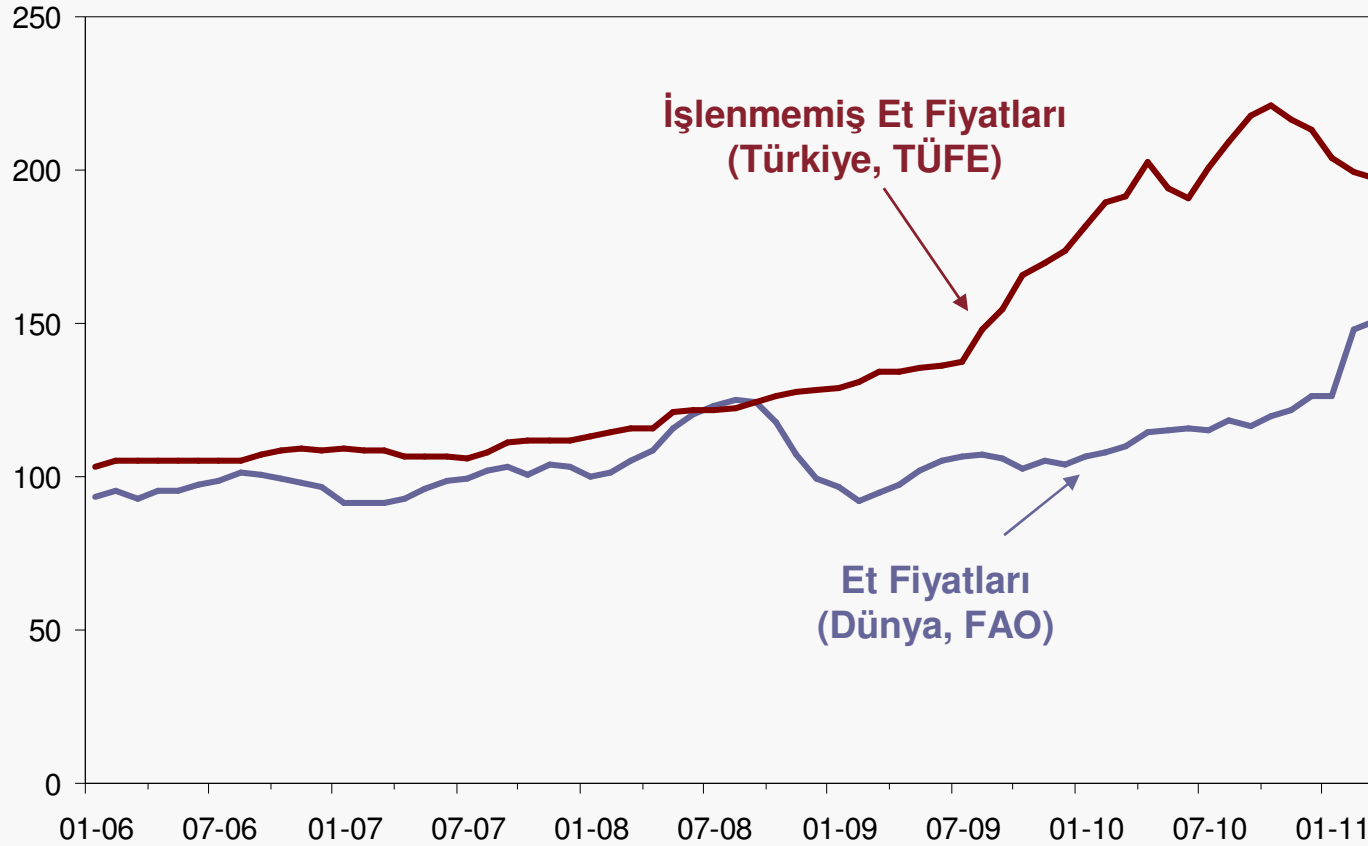
Mal ve Hizmet Fiyatları (yıllık değişim, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Gıda Fiyatları

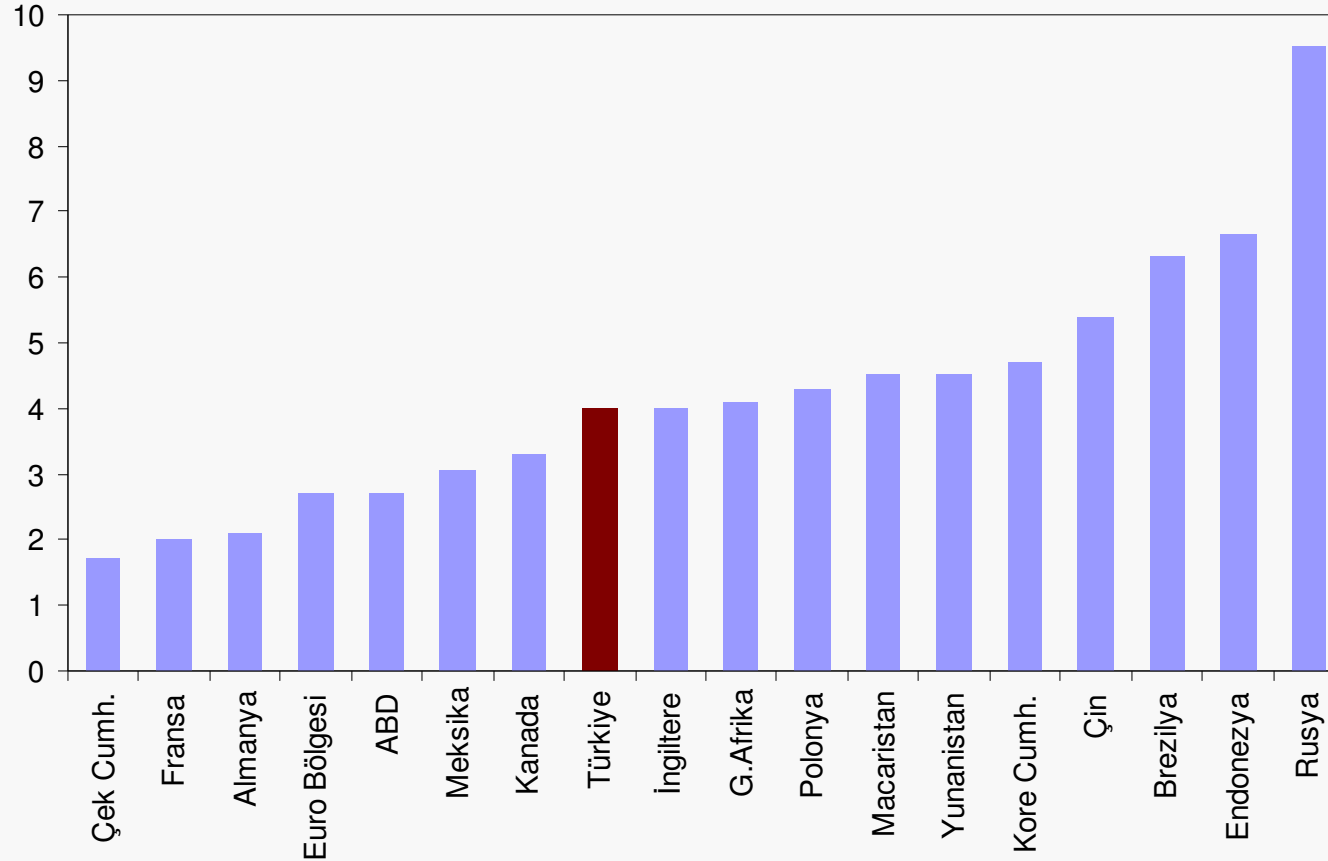
Et Fiyatları (2005=100)

Kaynak: FAO, TÜİK, TCMB

Enflasyon Karşılaştırması

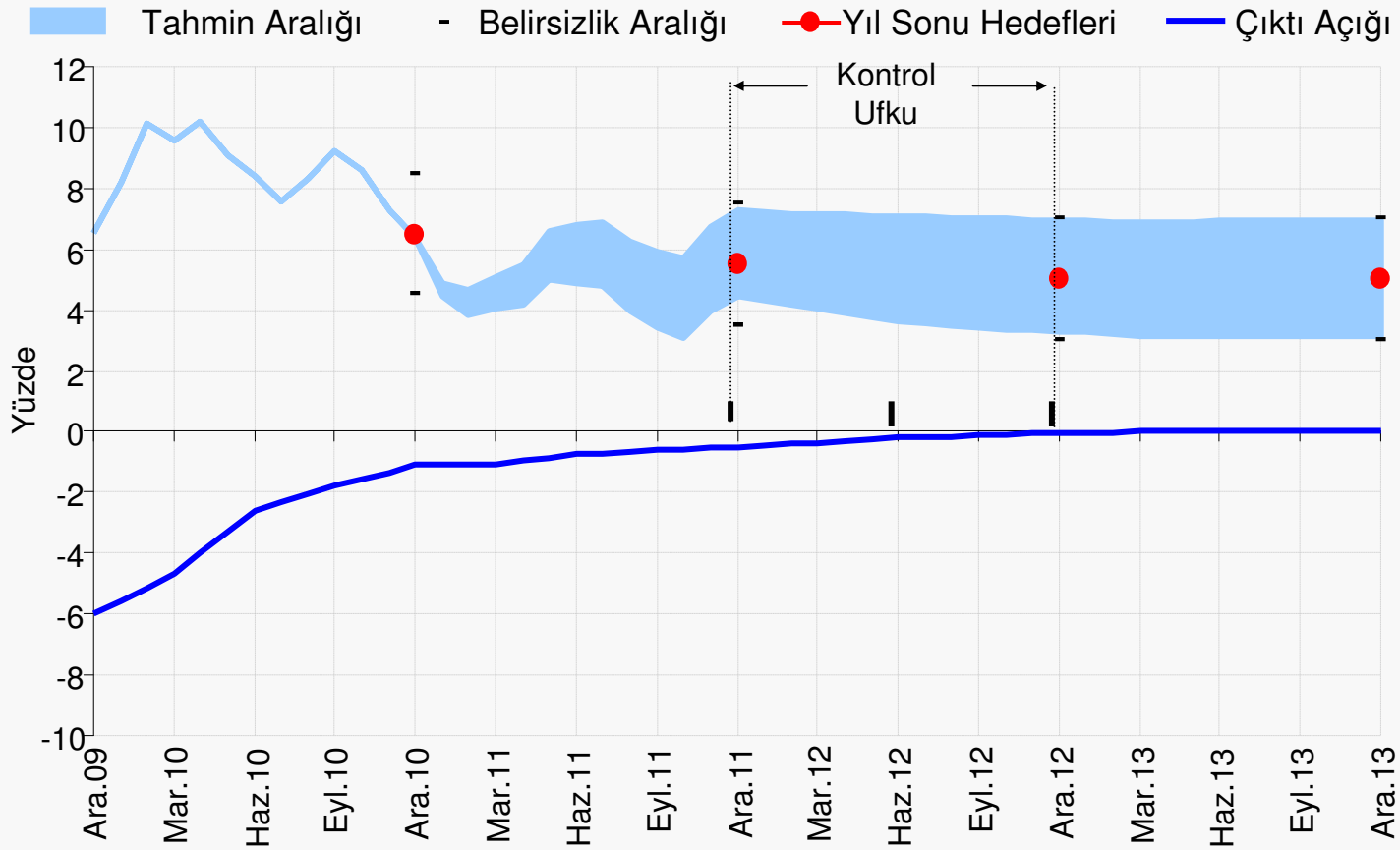
Türkiye'de ve Dünyada Enflasyon (Mart 2011, yüzde)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Fiyat İstikrarı

Enflasyon ve Çıktı Açığı Tahminleri

Kaynak: TCMB

Finansal İstikrar: Hedefler

1. **Borçluluk Oranları:** Daha çok özkaynak kullanımı, daha basiretli borçlanma
2. **Borçlanma Vadeleri:** Yurt içi ve yurt dışı borçlanma ile mevduatın vadesinin uzatılması
3. **Döviz Pozisyonları:** Kamu ve özel sektörün döviz pozisyonunun güçlendirilmesi
4. **Risk Yönetim Süreçleri ve Yöntemi:** Her türlü riskin, tüm ekonomik birimlerce daha etkin bir şekilde yönetilmesi

Faiz Dışı Araçlar

- Sadece politika faizi ile hem fiyat istikrarını hem de finansal istikrarı birlikte sağlamak her zaman mümkün olmamaktadır.
- **Çözüm:** Faiz dışı araçların, diğer kamu otoriteleri ile birlikte eşgüdüm içinde kullanılması.
- **Araçlar:**
 1. Zorunlu karşılık oranları
 2. Merkez Bankasının likidite yönetimi
 3. Sermaye yeterlilik oranları
 4. Likidite yeterlilik oranları
 5. Vergiler
 6. Hükümetin faiz dışı harcamaları

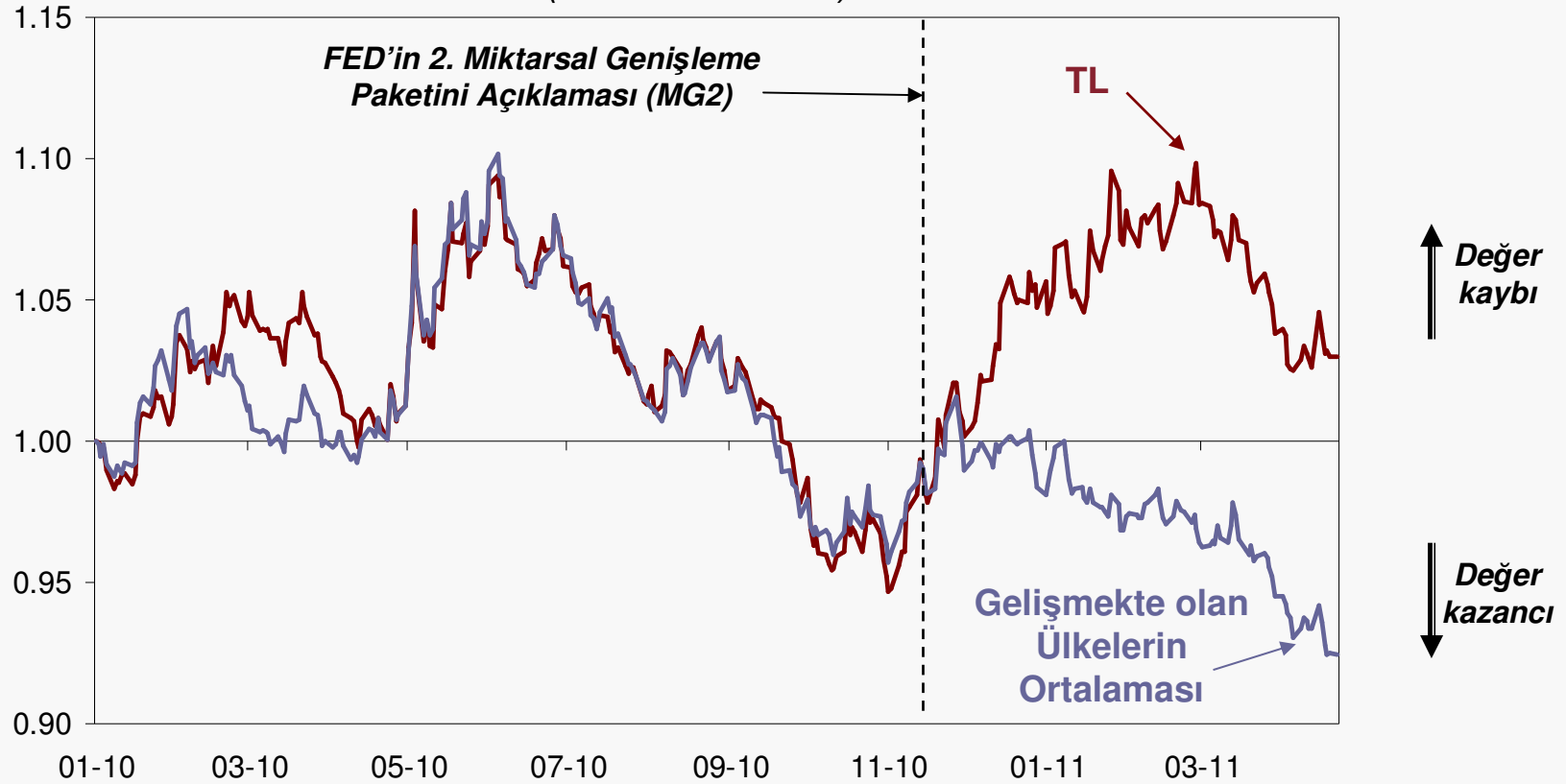
Diğer Kurumlarca Şimdiye Kadar Alınan Önlemler

1. Mali disiplin
2. Dövizle endeksli kredilere yasak getirilmesi
3. Yurt içi Türk lirası cinsi tahvil ihracına izin verilmesi
4. Kredi/Değer oranının sınırlandırılması
5. Bazı tüketici kredilerinin kullanılmasında vergi artışı yapılması
6. Kredi kartı üzerinden borçlanmanın sınırlandırılması

III. Uygulanan Politikaların Sonuçları

Döviz Kuru Üzerindeki Etki

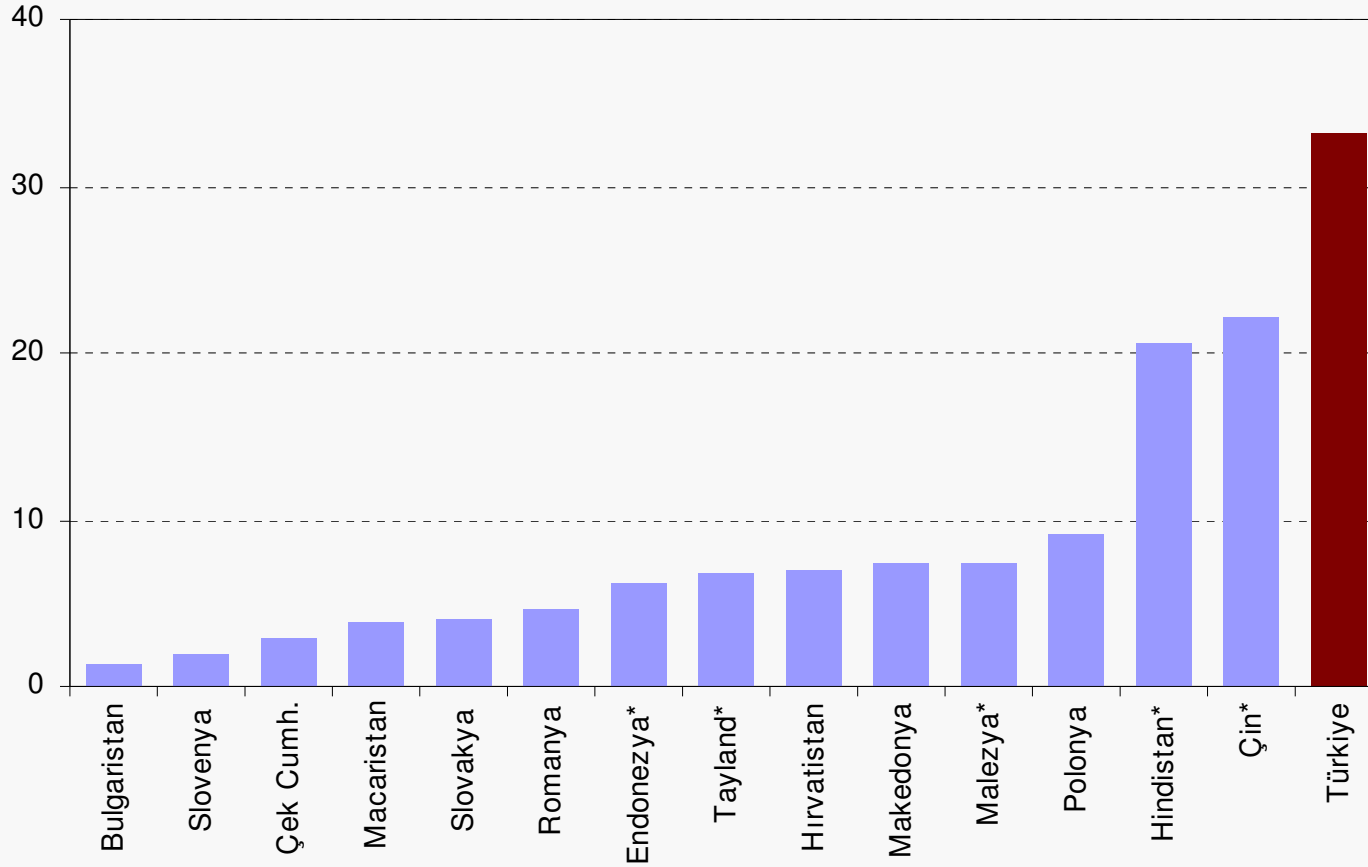
ABD Dolarının Gelişmekte Olan Ülkelerin Para Birimleri ve TL Karşısındaki Değeri* (4 Ocak 2010=1)

* GOÜ ortalaması Brezilya, Çek Cumhuriyeti, Endonezya, Güney Afrika, Kore Cumhuriyeti, Kolombiya, Macaristan, Meksika, Polonya ve Şili para birimlerinin basit ortalamaları alınarak hesaplanmıştır.
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Banka Kredileri Artış Hızı

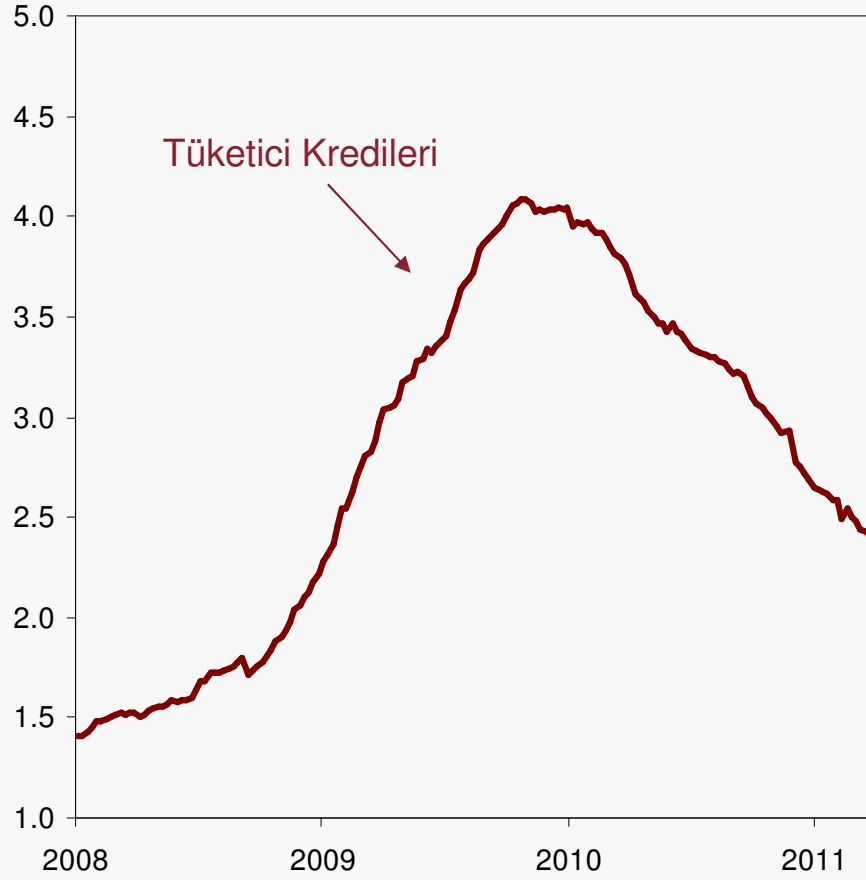
Banka Kredilerindeki Değişim
(yıllık, yüzde, 2010)

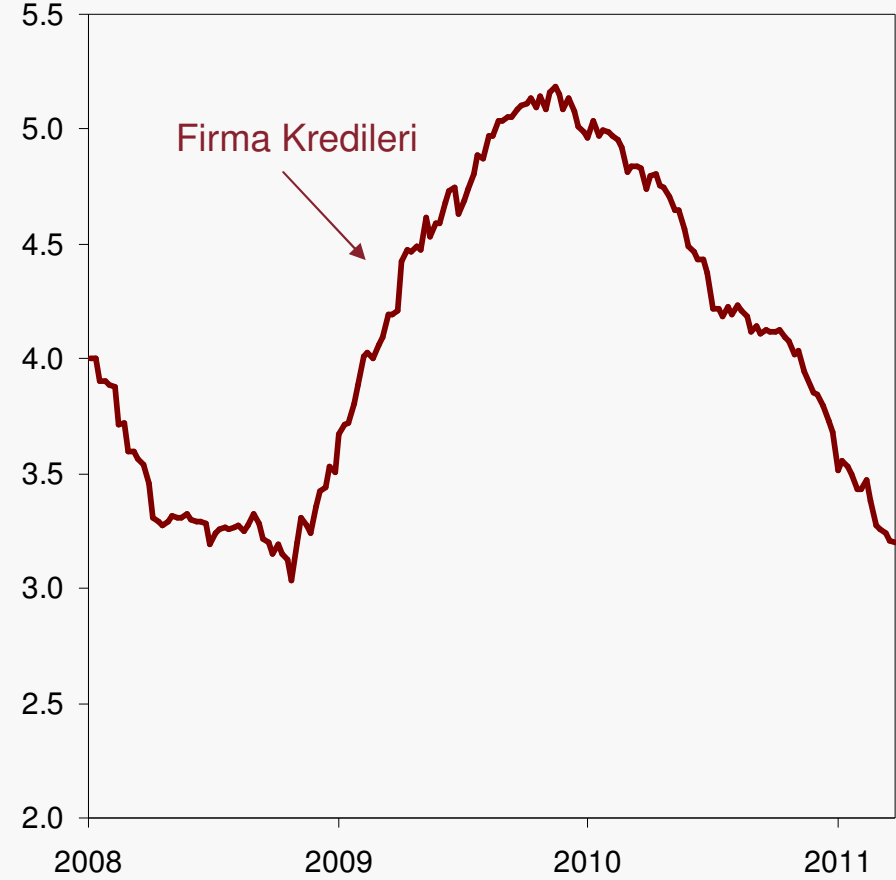
*Haziran 2010'a kadar olan yıllık değişim
Kaynak: BIS, IMF, TCMB

Tahsili Gecikmiş Alacaklar

TGA'ya Dönüşüm Oranları
(yüzde)

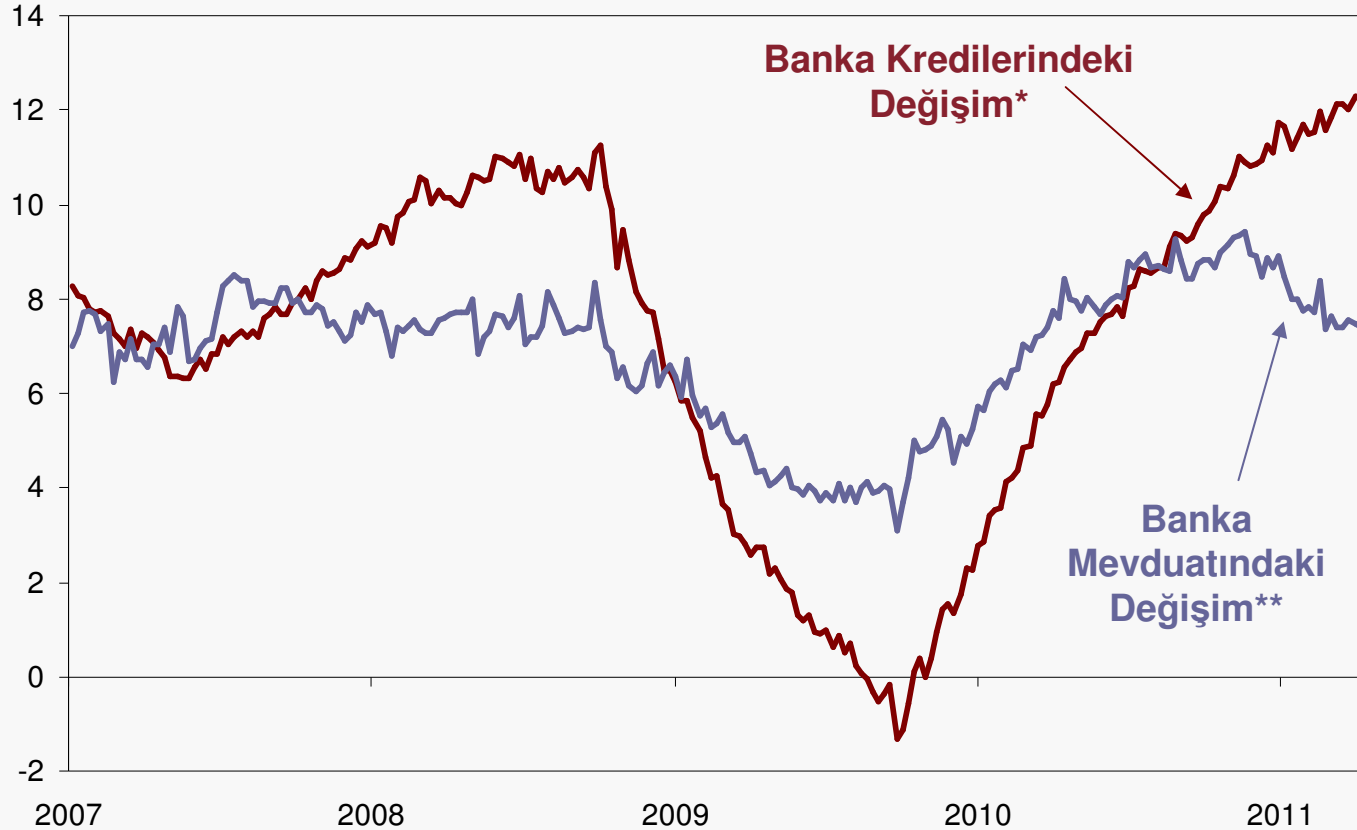
Kaynak: TCMB

Kaynak: TCMB

Kredi ve Mevduat Büyümesi

Kredi ve Mevduatın GSYİH'ye Oranındaki Değişim (yıllık, yüzde puan)

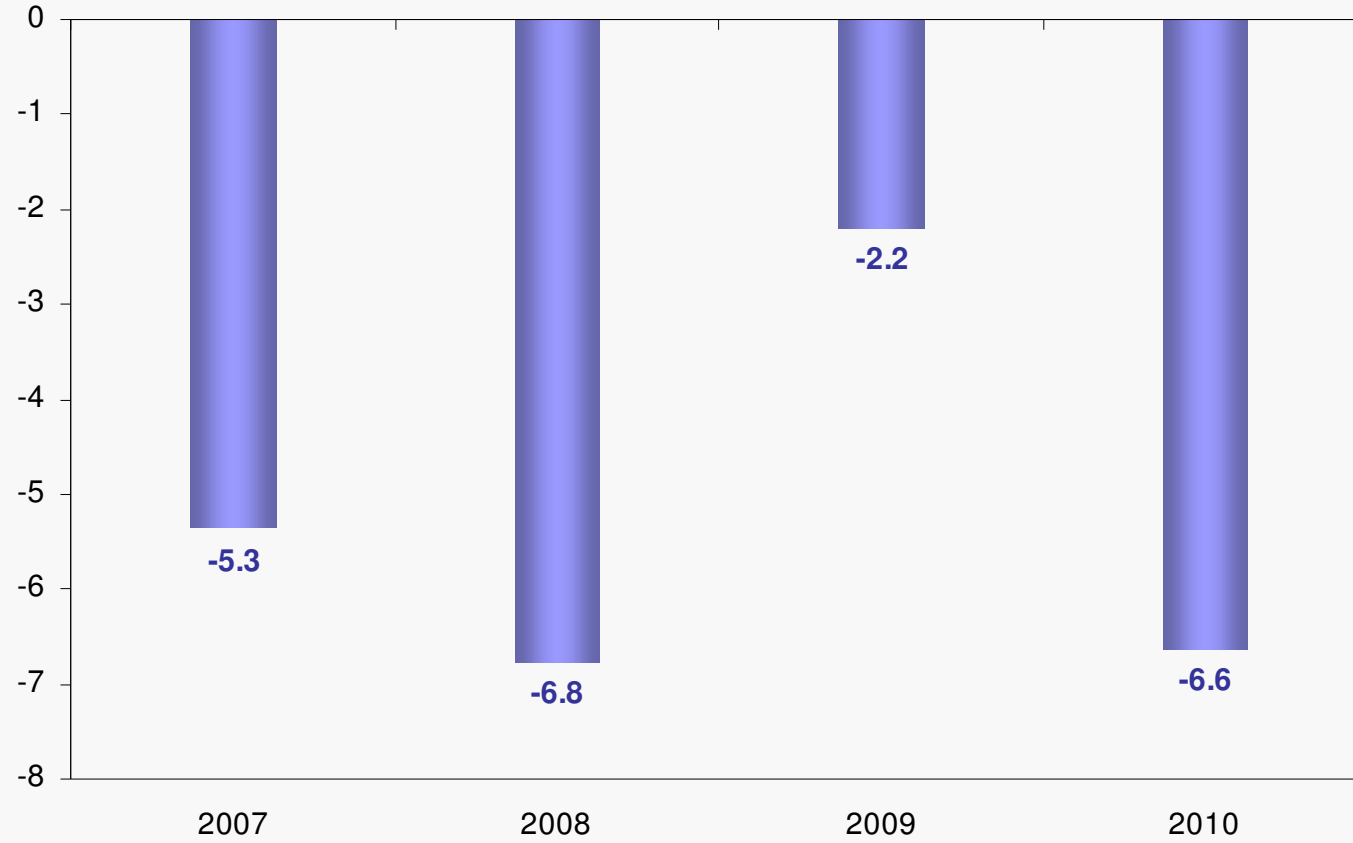
* %30 euro, %70 ABD doları içeren sepet kullanılarak kur etkisinden arındırılmıştır.

** %70 euro, %30 ABD doları içeren sepet kullanılarak kur etkisinden arındırılmıştır.

Kaynak: TÜİK, TCMB

Cari Açık

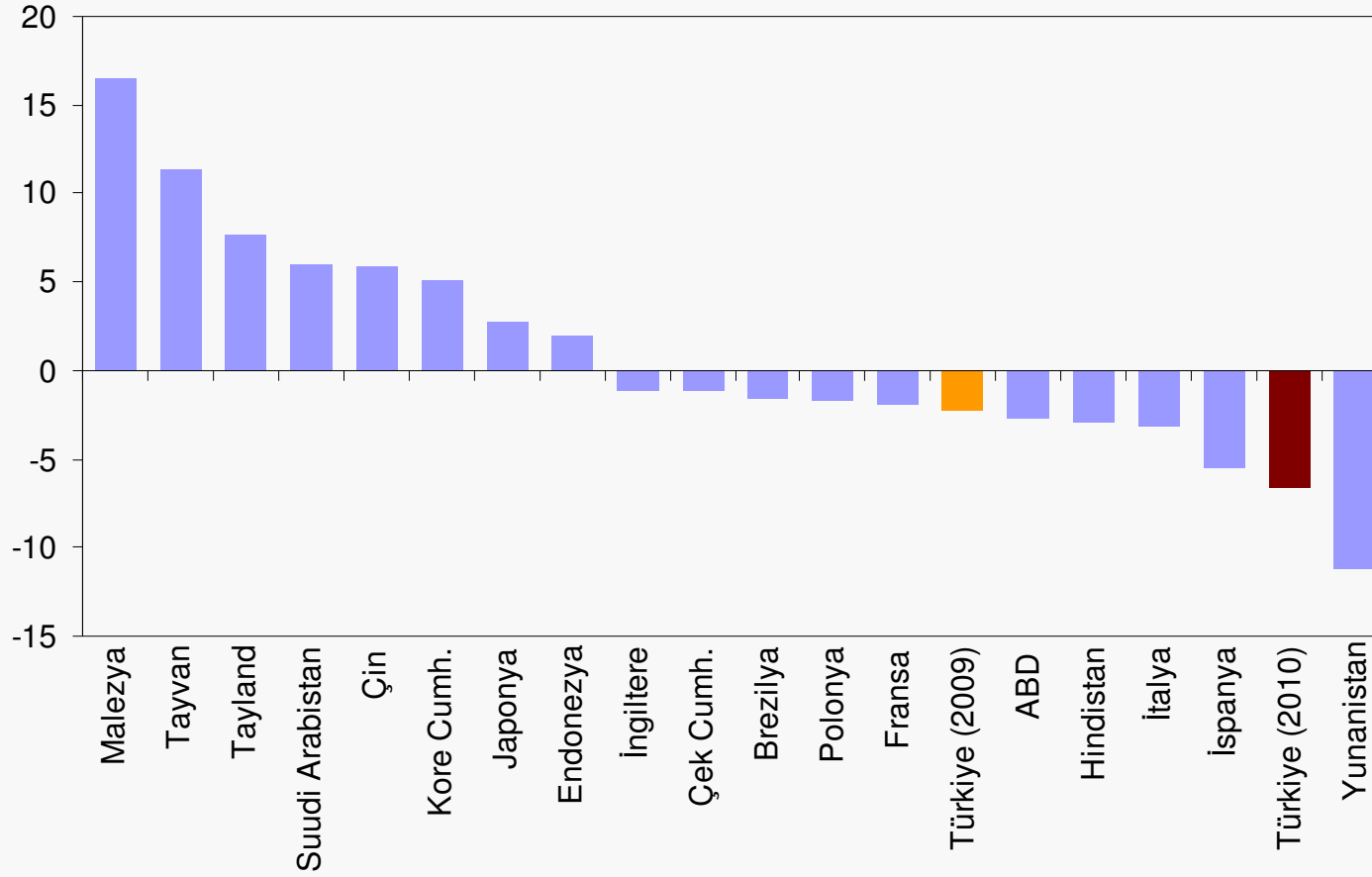
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Cari Açık: Bir Karşılaştırma

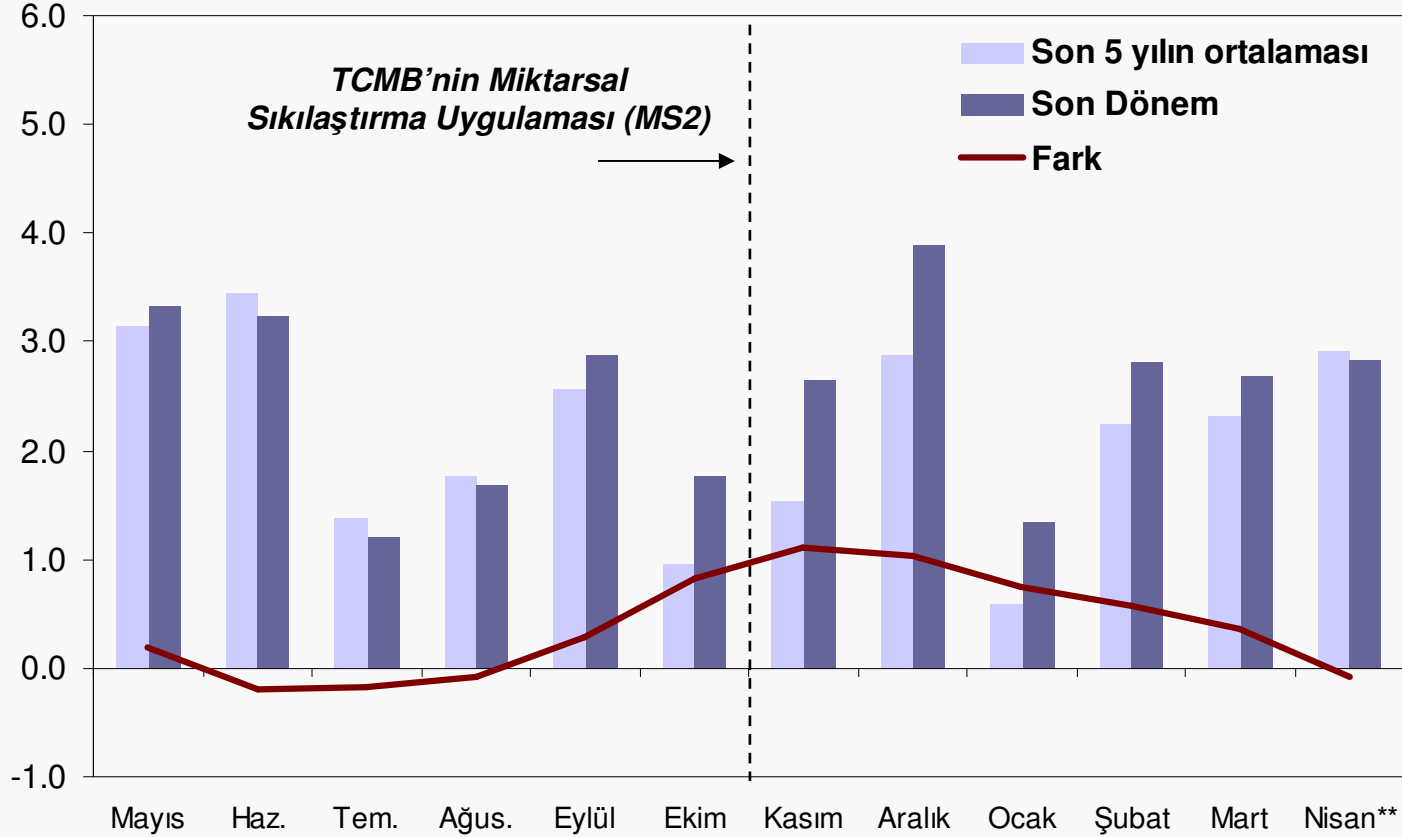
Cari İşlemler Dengesi
(2009, GSYİH'nin yüzdesi olarak)

Kaynak: IMF, TCMB

Kredi Büyümesi: Aylık Gelişmeler

Toplam Krediler* (aylık değişim, yüzde)

* %30 euro, %70 ABD doları içeren sepet kullanılarak kur etkisinden arındırılmıştır

** 19 Nisan itibarıyla ilgili yılın kredi hacminde aylık yüzde değişim

Kaynak: TCMB

Sonuç

1. Büyüme güçlü seyretmeye devam etmektedir.
2. Henüz aŐırsı ısınma gözlenmemektedir.
3. Petrol ve diğer emtia fiyatları enflasyonu geçici olarak artıracaktır.
4. Özel sektörün borcundaki aŐırsı hızlı artış, alınan tedbirlerle kontrol altına alınmaktadır.

IV. Küresel Riskler

Küresel Riskler

1. **Kamu Borcu Problemi**: ABD, Avrupa Birliđi ve Japonya
2. **Jeopolitik Riskler**: Ortadođu ve Kuzey Afrika'da yaşanan problemler

Küresel Risklere Karşı Yapılabilecekler

1. Mali disiplinin sürdürülmesi
2. Özel kesim borcunun daha kontrollü ve sağlıklı bir şekilde artmasının sağlanması
3. Başta enerji yatırımları olmak üzere yapısal reformlara hız verilmesi

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Bakanlar Kurulu Sunumu

Erdem Başçı

Başkan

Nisan 2011